

POSTANOWIENIE

Dnia 09 kwietnia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Maciej Maciejewski

Protokolant: Patryk Bartoszyński

po rozpoznaniu w sprawie o czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 300 § 2 k.k.

na skutek zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonego Z. S. na postanowienie z dnia 23 grudnia 2013 roku zatwierdzone przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. w dniu 27 grudnia 2013 roku sygn. (...) w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa

na podstawie art. 465 § 2 k.p.k.

postanowił:

zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonego Z. S. na postanowienie z dnia 23 grudnia 2013 roku zatwierdzone przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. w dniu 27 grudnia 2013 roku sygn. akt (...) w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa nie uwzględnić i utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2013 roku zatwierdzonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w D. w dniu 27 grudnia 2013 roku odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie (...) w sprawie:

1. doprowadzenia w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez ustaloną osobę w czerwcu 2012 roku w miejscowości J. gm. W., Z. S. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem, przez zawarcie umowy o wynajem koparko – ładowarki, przy jednoczesnym wprowadzeniu pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru uregulowania należności z tytułu wynajmu, powodując straty o wartości 31.217,40 zł na szkodę Z. S., to jest o czyn z art. 286 § 1 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.);
2. udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzycelności Z. S. przez ustaloną osobę w okresie od stycznia 2013 roku do grudnia 2013 roku w miejscowości J. gm. W. w celu udaremnienia wykonania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 5 listopada 2012 roku w sprawie sygn. akt (...) wyd. przez Sąd Rejonowy w (...), to jest o czyn z art. 300 § 2 k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.).

W uzasadnieniu wydanego postanowienia wskazano, iż w dniu 4 grudnia 2013r. do Komisariatu Policji w B., za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w (...), wpłynęło pisemne zawiadomienie pełnomocnika pokrzywdzonego o możliwości popełnienia przestępstwa (a poparte następnie ustnym zawiadomieniem pokrzywdzonego Z. S. w dniu 12 grudnia 2013 roku) na okoliczność doprowadzenia przez S. T. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 31.217,40 zł na szkodę Z. S. (oszustwo stypizowane w art. 286 § 1 k.k.) i udaremnienie przez S. T. zaspokojenia wierzycelności wobec pokrzywdzonego (art. 300 § 2 k.k.). Organ przygotowawczy wskazał, iż czynności przeprowadzone w postępowaniu sprawdzającym nie dowiodły, aby S. T. doprowadził Z. S. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz do tego, że ww. osoba (występująca jako dłużnik) działała w celu udaremnienia zaspokojenia wierzycelności pokrzywdzonego związanej z wynajęciem koparko – ładowarki. Ustalono bowiem, iż obie strony współpracowały ze sobą od dłuższego czasu i wcześniej S.

T.systematycznie regulował swoje płatności na rzecz Z. S.. Podano, iż problemy związane z uiszczeniem zaległych faktur VAT nr (...)z dnia

31 lipca 2012 roku oraz nr (...)z dnia 16 sierpnia 2012 roku związane są z niepowodzeniem gospodarczym, wynikającym z nie uiszczenia wynagrodzenia S. T.przez firmę, która zleciła mu prace budowlane sprzętem wynajętym od Z. S.. Organy ścigania wskazały, iż S. T.nie działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Podano, iż ww. prowadzi firmę o nazwie (...)S. T., a dochód z działalności przeznacza na zobowiązania finansowe regulowane w pierwszej kolejności wobec Skarbu Państwa oraz na podstawowe potrzeby życiowe swojej rodziny. Na zakończenie wskazano, iż S. T.zobowiązał się przekazać w pierwszej kolejności wynagrodzenie z prac wykonanych na podstawie umowy o dzieło z dnia 2 października 2013 roku zawartej z firmą (...).

Na powyższe postanowienie w ustawowym terminie zażalenie wniósł pełnomocnik pokrzywdzonego Z. S. nie zgadzając się z decyzją Prokuratora i wniósł

o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia.

W złożonym środku zaskarżenia pełnomocnik pokrzywdzonego zarzucił naruszenie przepisów postępowania:

- art. 297 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez zaniechanie rzetelnego ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo;

- art. 297 § 1 pkt 4 k.p.k. poprzez zaniechanie wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy;

- art. 297 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez nie zebranie, nie zabezpieczenie i nie utrwalenie w niezbędnym zakresie dowodów dla Sądu, w tym min. nie skorzystanie z osobowych źródeł dowodowych, świadków, biegłych i osób trzecich;

- art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez niewłaściwą jego interpretację polegającą na błędnym ustaleniu, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik pokrzywdzonego Z. S. ponownie opisał stan faktyczny sprawy, o którym zawiadomił w pisemnym zawiadomieniu

o popełnieniu przestępstwa z dnia 19 listopada 2013 roku. W ocenie pełnomocnika pokrzywdzonego, S. T. już w momencie zaciągania zobowiązania liczył się

z możliwością wystąpienia sytuacji, w której zaspokojenie wierzyciela okazałoby się niemożliwe. W ocenie pełnomocnika S. T. permanentnie uchyla się od wykonania zobowiązania i poprzez unikanie kontaktu z pokrzywdzonym i Komornikiem Sądowym dąży do udaremnienia zaspokojenia uprawnionego i takie zachowanie wyczerpuje znamiona przestępstwa oszustwa z art. 286 k.k. W dalszej części pełnomocnik pokrzywdzonego odniósł swoje rozważania do wyjaśnienia celów postępowania przygotowawczego, które wynikają z art. 297 k.p.k. oraz z art. 1 ust. 2 ustawy o Policji i do podjęcia działań mających na celu ustalenie stanu faktycznego sprawy i rzetelne wyjaśnienie okoliczności popełnienia przestępstwa.

Prokurator Rejonowy w (...) przekazując Sądowi Rejonowemu

w D.akta sprawy 1 Ds. 2412/13 wraz z zażaleniem pełnomocnika pokrzywdzonego wniósł o nieuwzględnienie środka zaskarżenia i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia. Wskazano, iż zarzuty podniesione przez skarżącego nie zasługują na uwzględnienie.

W ocenie Sądu zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, a postanowienie w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa jest w pełni zasadne.

Podzielić należy w szczególności ustalenia dokonane przez prokuratora na podstawie zgromadzonego materiału, że pokrzywdzony Z. S.i S. T.prowadzili współpracę w zakresie wykonywanej przez siebie działalności gospodarczej.

W dniu 13 czerwca 2012 roku strony zawarły umowę najmu ładowarko – koparki,

a rozliczenie miało następować wg wystawionych faktur VAT. Z uwagi na powyższe ustalenia i realizację umowy, Z. S. wystawił w dniu 29 czerwca 2012 roku fakturę VAT nr (...)opiewającą na kwotę 12.915 zł, w dniu 16 sierpnia 2012 roku faktury VAT nr: (...)w wysokości 18.302,40 zł oraz nr (...)w wysokości 4.920 zł. Z uwagi na nieuregulowanie w terminie zadłużenia pokrzywdzony Z. S. w dniu

4 października 2012 roku wystąpił do Sądu Rejonowego w (...)z pozwem

o zapłatę w postępowaniu nakazowym, wobec czego Sąd Rejonowy w (...)w dniu 5 listopada 2012 roku w sprawie sygn. akt(...)wydał nakaz zapłaty

w postępowaniu nakazowym. W dniu 7 stycznia 2013 roku ww. nakazowi zapłaty nadano klauzulę wykonalności na rzecz pokrzywdzonego. W dniu 16 stycznia 2013 roku pełnomocnik pokrzywdzonego wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym

w S. z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego ustalono, iż S. T. nie posiada żadnego majątku, a do prowadzenia działalności gospodarczej posiada podstawowe narzędzia do wykonywania ręcznych prac budowlanych. W toku prowadzonych czynności egzekucyjnych pokrzywdzony powziął wiadomość o istniejącej wierzytelności przysługującej S. T. od Firmy Budowlano – Handlowej (...), który na tę okoliczność w dniu 16 września 2013 roku złożył oświadczenie o nie posiadaniu na ten czas u niego wierzytelności, nadających się do potrącenia i o nie wykonywaniu żadnych prac na jego rzecz przez S. T.. W dniu 2 października 2013 roku została ponownie zawarta umowa o dzieło pomiędzy firmą (...)a firmą (...)o układanie kostki brukowej, a S. T. zobowiązał się do przekazywania uzyskanego wynagrodzenia na rzecz pokrzywdzonego.

Z art. 286 § 1 k.k. wynika, że przestępstwo oszustwa popełnia ten kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Określony w powołanym wyżej przepisie występki jest przestępstwem umyślnym zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Ustawa wymaga, aby zachowanie sprawcy było ukierunkowane na określony cel, którym w przypadku oszustwa jest uzyskanie korzyści majątkowej. Sprawca podejmując działania musi mieć zatem wyobrażenie pożądaną dla niego sytuacji, która stanowić ma rezultat jego zachowania. Zamiar bezpośredni winien obejmować zarówno cel, jak i sam sposób działania zmierzający do realizacji tego celu. Sprawca musi chcieć takiego właśnie sposobu działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i cel ten musi stanowić punkt odniesienia każdego ze znamion przedmiotowych przestępstwa (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.01.2004 roku, IV KK 192/03). Tak więc działaniu sprawcy w chwili popełnienia czynu zabronionego musi towarzyszyć zamiar bezpośredni, a takiego elementu nie sposób udowodnić w omawianym przypadku.

Materialny charakter przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. (dla przyjęcia jego popełnienia), determinuje konieczność ustalenia, że po pierwsze skutek ukrywania (usuwania, niszczenia, zbywania, darowania itd.) doszło do udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela, a po wtóre, że pomiędzy tym ukrywaniem (usuwaniem, niszczeniem itd.) a udaremnieniem czy uszczupleniem zaspokojenia wierzyciela zachodzi związek przyczynowy (tak wyrok SN z dnia 18 października 1999 roku, II KKN 230/99, Orz. Prok. i Pr. 2000, nr 2, poz. 8). Określone w art. 300 § 2 k.k. przestępstwo udaremnienia egzekucji polega na podejmowaniu przez dłużnika opisanych w nim działań w stosunku do składników jego majątku, które objęte zostały postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwowego (egzekucja administracyjna), albo zajętych formalnym aktem zabezpieczającym, a nawet "zagrożonych" zajęciem.

Z zeznań pokrzywdzonego Z. S. wynika, iż pokrzywdzony pozostawał z firmą (...) w stałych stosunkach handlowych od 2 lat. Ustalono bowiem, że S. T. w ramach prowadzonej działalności wynajmował od pokrzywdzonego koparkę, a „płatności przez niego były za każdym razem uregulowane (...) nasza współpraca była zawierana bez umowy pisemnej, z reguły ustna, takich nieformalnych umów z których on się wywiązał było może z 6, więc znaliśmy się dobrze” (karta 16). Pokrzywdzony wskazał nadto, iż w dniu 13 czerwca 2012 roku strony zawarły umowę na wynajem koparko – ładowarki i na tę okoliczność pokrzywdzony wystawił 3 faktury VAT o nr (...), które nie zostały w terminie uregulowane a „S. T. tłumaczył to tym, że ma dostać przelew od dewelopera dla którego robił moim sprzętem i tych pieniędzy jeszcze nie dostał” (karta 16). Co więcej, sam pokrzywdzony wyraźnie wskazał, iż użyczyłby swojego sprzętu nawet wówczas,

gdyby wiedział o kłopotach finansowych S. T., ponieważ wcześniej się znali i zawsze należności były regulowane. W ocenie sądu takie twierdzenie pokrzywdzonego wyklucza przypisywanie jego kontrahentowi realizacji znamion oszustwa. Odnośnie zarzutu udaremnienia lub zaspokojenia wierzytelności wobec pokrzywdzonego, Z. S. wskazał, iż S. T. w czasie prowadzonego postępowania egzekucyjnego wykonywał na rzecz J. H. (1) prace ziemne, to jest układanie kostki brukowej, jednak „innych dowodów na ukrywanie przez niego majątku nie posiadam, jak tylko tyle, że on sam mówił za każdym razem tłumacząc się dlaczego nie oddaje pieniędzy, że deweloper mu zalega a gdzie pracuje i mi odda, a faktycznie pieniędzy mi nie oddał do dnia dzisiejszego poza spłaceniem jednej faktury (...)” (karta 16).

Rozpytany na tę okoliczność S. T. potwierdził istnienie zobowiązania wobec pokrzywdzonego Z. S.. Wskazał nadto, iż „na chwilę zawarcia umowy z panem S. ja miałem liczne zobowiązania wynikające z niezapłaconych poprzednich robót wykonanych dla innych firm, gdzie firmy nie zapłaciły mi za wykonane prace (...) Pan S. wiedział o mojej sytuacji finansowej w chwili zawarcia ze mną umowy, zresztą znaliśmy się już wcześniej, o takich sytuacjach rozmawialiśmy, on też miał podobne problemy jak ja” (karta 12). Rozpytany oświadczył dalej, iż posiada zobowiązanie wobec urzędu skarbowego w wysokości 270.000 zł z tytułu niezapłaconego podatku dochodowego VAT z prac, jednak „oprócz pana S. i urzędu skarbowego, innych wierzycieli nie posiadam. Ja nie miałem zamiaru oszukać pana S., znaliśmy się wcześniej i wynajmowałem od niego koparkę i gdyby nie to, że G. nie zapłacił mi za robotę, do której wynajmowałem koparkę S., to od razu uregulowałbym wobec niego wierzytelność” (karta 12). Odnośnie współpracy z firmą (...), rozpytany oświadczył, iż „od dnia 2 października 2013 roku układam dla niego kostkę brukową (...) i moje wynagrodzenie z tych prac wykonywanych dla J. H. (1) zostanie przekazane na poczet zadłużenia wobec pana Z. S.” (karta 12). Powyższe okoliczności potwierdza oświadczenie J. H. (1), który wskazał, iż „na dzień sporządzenia oświadczenia dla komornika J. H. (2) (wrzesień 2013, kiedy otrzymał pismo od komornika), był rozliczony ze S. T.. Od dnia 02.10.2013 roku ponownie została zawarta umowa o dzieło pomiędzy firmą (...), o układanie kostki brukowej, o czym powiadomił komornika osobnym oświadczeniem” (karta 25 akt).

W świetle powyższych okoliczności brak jest uzasadnionych podstaw do wyprowadzenia wniosku, aby w dniu zawierania umowy pomiędzy pokrzywdzonym a S. T., kontrahent pokrzywdzonego działał w zamiarze oszustwa. W powiązaniu z długoletnią współpracą stron, nie sposób przyjąć też, że S. T. w chwili podpisywania umowy o wynajem koparko – ładowarki chciał oszukać pokrzywdzonego, nie ma żadnych dowodów na to, aby działał z zamiarem bezpośrednim ukierunkowanym na oszukanie swojego dotychczasowego kontrahenta.

Mając na uwadze powyższe, w przeciwieństwie do twierdzeń zażalenia, uzyskany w postępowaniu sprawdzającym materiał nie daje podstaw do przyjęcia, aby S. T. zawierając umowę na wynajem koparko – ładowarki i zobowiązując się do zapłaty z odroczonym terminem płatności, wprowadził pokrzywdzonego w błąd lub błąd ten wyzyskał w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. zarówno co do możliwości zrealizowania zapłaty za tę usługę jak i zamiaru zapłaty za nią.

W pozostałym zakresie, odnośnie zarzutu 2. zgadzając się ze stanowiskiem Prokuratora, że wobec niemożliwości zajęcia przez Komornika majątku dłużnika, (w sytuacji, gdy fizycznie nic nie posiadał) w efekcie nie doprowadziły do niemożności prowadzenia

z nich egzekucji, a tym samym nie doszło do uszczuplenia zaspokojenia wierzycieli, co dekompletuje znamiona czynu zabronionego z art. 300 § 2 k.k. W trakcie prowadzonego postępowania egzekucyjnego dłużnik nie posiadał majątku, podlegającego zajęciu i dlatego niemożliwym było prowadzenie skutecznej egzekucji. Zważyć bowiem trzeba, że interesy wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika chronią przede wszystkim przepisy k.c., w tym w szczególności dotyczące „skargi pauliańskiej”. Prawo karne ma natomiast charakter subsydiarny w tym zakresie i chroni obrót gospodarczy tylko w drodze wyjątku, to jest gdy niewątpliwym jest, iż działanie dłużnika wyczerpało znamiona czynu zabronionego, co

w niniejszej sprawie, zdaniem Sądu, miejsca nie miało. Na marginesie zaznaczyć należy, iż ze złożonej przez J. H. (1) informacji z dnia 16 września 2013 roku wynika, iż S. T. nie wykonywał żadnych prac na rzecz (...) J. H. (1) we wrześniu

2013 roku (karta 8), a w przypadku wykonywania ww. niezwłocznie powiadomi Komornika, co też zostało uczynione po podpisaniu przez ww. osoby umowy o dzieło w dniu 2 października 2013 roku.

Wskazać należy również, iż organy prowadzące postępowanie sprawdzające wykazały się wymaganą inicjatywą w zakresie poszukiwania materiałów, które nie dały podstaw do prowadzenia postępowania przygotowawczego w tej sprawie. Wskazana zaś

w treści zażalenia z dnia 14 stycznia 2014 roku konieczność przesłuchania świadków, biegłych i osób trzecich, bez wskazania konkretnie danych osobowych, na jaką okoliczność, obecnie dokonanych ustaleń nie są w stanie zmienić.

Z tych wszystkich względów, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zażalenia, Sąd orzekł jak w sentencji.

(...)

(...)